

4. Danmarks Statistiks initiativer i relation til EU-lovgivningen

EU-kravene er omfattende

EU-lovgivningen på statistikområdet er meget omfattende, og som omtalt i afsnit 3 kan 98,8 pct. af den byrde, Danmarks Statistik pålægger virksomhederne, henføres til direkte eller indirekte EU-lovkrav. Langt de fleste af disse statistikkrav vedrører statistikker, der også er en national dansk interesse for. Men de samlede krav fra EU er så omfattende, at Danmarks Statistik har taget initiativer for at begrænse EU-kravene. Det gælder såvel i form af generelle initiativer, som i form af initiativer på de enkelte statistikområder.

4.1 Initiativer vedr. "balanceret" prioritering ved ny EU-lovgivning

Stadig flere EU-krav

Statistikkravene fra EU udvides til stadighed med krav om mere detaljeret statistik på områder, hvor der i forvejen er statistikkrav, samt med krav om hurtigere statistik og med krav om statistik for nye områder. I processen frem mod vedtagelse af nye statistikkrav fremfører Danmarks Statistik såvel i arbejdsgrupper som på chef-statistiker-møderne, dels at detaljeringsgraden i nye retskrav må afvejes mod hensynet til svarbyrden og baseres på metoder, som minimerer denne, dels at nye eller udvidede statistikkrav på et givet område må følges op af reducerede krav på andre områder.

Procedure ved den årlige arbejdsplanlægning

På Danmarks Statistiks initiativ er dette princip om balanceret prioritering kommet med i Parlamentets og Rådets beslutning om det statistiske femårsprogram for 2003-2007. Som en udløber heraf har Danmark påtaget sig formandskabet for en Task Force med medlemskab af England, Frankrig, Holland, Italien, Tyskland og Kommissionen (Eurostat), som er kommet med et konkret udspil til opfølgning herpå. Udspillet lægger op til, at der dels etableres en procedure i tilknytning til den årlige arbejdsplanlægning i Eurostat, dels iværksættes en kritisk gennemgang af alle eksisterende retsakter, med det formål at identificere statistikkrav, som ikke længere anses for at være af strategisk betydning og derfor kan nedprioriteres eller ligefrem bortskæres.

Selv om udspillet bakkes op af hovedparten af medlemslandene, er det endnu for tidligt at vurdere, hvorvidt der i praksis kan vindes tilslutning til at gennemføre den foreslåede prioriteringspraksis.

4.2 Henvendelse til Økonomi- og Erhvervsministeren

EU-krav der burde lempes

På langt de fleste områder er EU-kravene til statistik i overensstemmelse med nationale statistikønsker. På enkelte områder går kravene dog væsentligt videre end de nationale ønsker, og Danmarks Statistik har henvendt sig til Økonomi- og Erhvervsministeren med forslag til konkrete områder, hvor EU's statistikkrav efter Danmarks Statistiks mening burde reduceres ved et politisk initiativ. Det drejer sig om

- rytmen for strukturtællingen for landbrug, som efter Danmarks Statistiks mening burde ændres fra hvert 2. år til hvert 3. år,
- statistikken om skibsfart på danske havne, der kunne nedlægges,
- statistikken for vejgodstransport der burde ændres fra en kvartalsvis statistik til en årlig statistik
- udenrigshandelsstatistikken (Intrastat), som burde simplificeres ved at kravet til dækningsgrad sænkes og kravet om mængdeoplysninger lempes,
- på sigt at lette byrden ved Intrastat yderligere ved kun at opgøre eksporten eller importen nationalt og benytte de andre EU-landes import- eller eksportoplysninger til at opgøre eksport til eller import fra EU-landene. Dette kræver dog kvalitetsforbedringer af flere medlemslandes udenrigshandelsstatistik,

- kravet om dataindsamling af lageroplysninger, der er nødvendigt for at kunne beregne produktionsindeks i forbindelse med den månedlige ordre- og omsætningsstatistik for industrien, burde fjernes
- statistikken over ordreindgang til byggeriet, der kunne nedlægges
- strukturstatistikken for erhvervslivet, hvor nogle af de specifikke statistikkkrav for enkelte brancher burde fjernes. For industrien gælder det især kravet om oplysninger om integrerede investeringer i forureningskontrol og -bekæmpelse. Derudover drejer det sig fx om oplysninger om leasing-udgifter og køb af energiprodukter for industrien og bygge- og anlægsvirksomhed. For bygge- og anlægsvirksomhed gælder det desuden oplysninger om indkomst fra underentrepriser, og for handelsvirksomheder gælder det oplysninger om kategori af salgsområde samt antallet af stadepladser.

4.3 Forslag i forbindelse med Landbrugsstatistik.

Anvendelse af administrative data

I forbindelse med fastlæggelsen af retsakterne i EU m.h.t. landbrugsstatistikken indgår hensynet til indberetningsbyrden med stor vægt. Det fremføres ikke alene fra dansk side, synspunktet er også fremtrædende for de øvrige medlemslande og fra Eurostats side. Danmark har konkret - med start allerede i 1. halvår 1993 under det danske formandskab - taget initiativ til at få indskrevet retten til at anvende administrative oplysninger i en række retsakter såsom direktiverne vedrørende husdyrtællingerne og forordningen angående landbrugets strukturtællinger. En adgang som Danmark konkret gør brug af via anvendelse af oplysninger, der indsendes til Direktoratet for FødevareErhverv i forbindelse med hektarstøtteansøgningerne samt via oplysningerne i det Centrale HusdyrbrugsRegister (CHR).

Danmark hører til i gruppen af lande, der er kommet først og længst med anvendelsen af administrative data i forbindelse med tællingerne på landbrugsstatistikområdet.

Færre variable

Derudover er Danmarks Statistik særdeles aktiv i arbejdsgrupperne samt i den landbrugsstatistiske komite m.h.t. at begrænse antallet af variable i de enkelte tællinger samt hyppigheden af disse, hvor det er muligt.

4.4 Forslag vedr. transportstatistik

Forslag om at hæve tærskelværdi

Som det er tilfældet på de øvrige statistikområder, har Danmarks Statistik også inden for transportstatistikken klart fokus på at reducere indberetningsbyrden så meget som muligt med behørigt hensyn til de kvalitetskrav, der må stilles til en retvisende statistik. Synspunkter, der fremføres aktivt i arbejdsgrupperne og senere på chefstatistikermøderne (SPC). Så sent som på det seneste møde i SPC den 12. februar 2004 stillede Danmark forslag om en hævnning af tærskelværdierne m.h.t. præcisionskrav for "små lande" i forbindelse med behandlingen af forordningen om statistisk registrering af vejgodstrafikken. Forslaget blev stillet med henblik på en begrænsning af stikprøvens størrelse og dermed den administrative byrde for erhvervet, men forslaget blev nedstemt.

4.5 Begrænsning af byrden ved udenrigshandelsstatistik

Detaljeret EU-lovgivning

Udenrigshandelsstatistikken, Intrastat, står for 2/3 af den indberetningsbyrde, som Danmarks Statistik pålægger virksomhederne. Denne statistik er bundet af en EU-forordning. Forordningen fastlægger både, hvor detaljeret statistikken skal være bl.a. med hensyn til vareopdelingen, og hvor stor en del af varehandelen der skal indhentes oplysninger for i forbindelse med udarbejdelsen af statistikken (dækningsgraden). Ændringer af det nuværende Intrastatsystem, kræver det derfor en fælles EU-beslutning.

Reduktion i dækningsgrad i 1996

I 1996 besluttede Danmarks Statistik at reducere dækningsgraden og kravene om visse supplerende oplysninger, idet institutionen skønnede, at det med disse reduktioner stadig var muligt at opfylde forordningens krav i løbet af en kortere tidsperiode. Disse ændringer blev bakket kraftigt op af såvel regeringen som af erhvervslivet og betød en reduktion af de danske virksomheders byrde ved indberetning til Intrastat på et sted mellem 25 og 30 pct. fra 1996 til 1997.

Ny forordning og reduceret dækningsgrad

Med de gældende EU-forordninger kan dækningsgraden og detaljeringsgraden i Intrastat ikke reduceres yderligere. Som følge af en aktiv indsats fra flere medlemslande, herunder ikke mindst fra Danmark, er der imidlertid udarbejdet et forslag til ny EU-forordning, som bl.a. vil reducere kravet til dækningsgrad. Dette forslag forventes vedtaget i 2004, og det vil isoleret set reducere antallet af virksomheder, der skal indberette, og dermed indberetningsbyrden til Intrastat med 7-8 pct. Udover reduktionen af kravet til dækningsgrad er det lykkedes at få indføjet en erklæring om, at EU-kommissionen vil arbejde videre med yderligere forslag til reduktion af byrden ved Intrastat.

5. Måling af indberetningsbyrden

Virksomhedernes byrde ved indberetning til Danmarks Statistik svarede i 2003 til en arbejdsindsats på 244,1 årsværk. Det er en stigning på 3,1 pct. i forhold til året før.

EU-lovgivningen

98,8 pct. af indberetningsbyrden i 2003 kan henføres til statistikker, hvorfra der direkte eller indirekte leveres data til EU som følge af retsakter.

Indberetningsbyrden opgøres som virksomhedernes tidsforbrug, og omfatter kun private virksomheders lovpligtige indberetninger til Danmarks Statistik.

5.1. Indberetningsbyrdens størrelse

Siden 1996 har Danmarks Statistik opgjort den byrde, private virksomheder bliver pålagt ved at indberette til Danmarks Statistiks lovpligtige tællinger.

Danmarks Statistik beregner indberetningsbyrden ved at lægge virksomhedernes totale tidsforbrug for alle obligatoriske tællinger sammen.

Tabel 1.**Antal indberetninger og indberetningsbyrden fordelt på statistikområde**

	2002		2003	
	Indberetninger	Byrde (årsværk)	Indberetninger	Byrde (årsværk)
Personstatistik	33 439	9,8	34 259	10,7
Arbejdsmarked	33 439	9,8	34 259	10,7
Erhvervsstatistik	156 717	60,3	173 685	64,5
Landbrug og Transport	63 702	14,4	74 213	19,4
Industri og Byggeri	48 756	26,6	48 565	24,8
Serviceerhverv	28 391	11,0	34 936	12,0
Erhvervslivets Struktur	15 868	8,3	15 971	8,2
Økonomisk Statistik	179 935	166,6	183 850	169,0
Udenrigshandel	143 221	160,9	146 795	163,3
Offentlige Finanser	658	1,0	689	1,1
Miljø og Energi	4 237	1,5	4 352	1,3
Priser og Forbrug	31 819	3,2	32 014	3,2
I alt	370 091	236,8	391 794	244,1